

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

Honismeret 1981. 2. szám

Barcza József: Bethlen Gábor, a református fejedelem. Kiadja a Magyarországi Református Egyház Sajtóosztálya, Bp. 1980. 215 old.

Bartha László: Szentes utcanevei. Kiadja a Somogyi Könyvtár, Szeged. 1980. 155 old.

Bartha Elek: A hitélet néprajzi vizsgálata egy zempléni faluban. *Studia folkloristica et ethnographica* 5. A Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének Kiadványa. Debrecen, 1980. 130 old.

A főbb fejezetek: Vallás és környezet, Vallásos alkalmak, A hétköznapi élet vallásossága, A szentségek és az emberi élet fordulójának vallásos vonatkozásai, Szentelmények, Vallásos képzetek, Az egyház a falu közösségében, A hitélet változása a felszabadulás után.

Bánlaky Pál–Mózes Lajos–Temes Ferenc–Varga Csaba: Várostan falu. Szerkesztette és az utószót írta: *Hatvani Dániel*. Forrás Könyvek. Kecskemét, 1980. 245 old. Szociográfia Fülöpszállásról.

Beke György: Búvópatakok. Kriterion, Bukarest, 1980. 344 old. Riportok Beszterce-Naszód megyéből.

Benkő Loránd: Az Árpád-kor magyar nyelvű szövegeleméi. Akadémiai, 1980. 390 old.

Bethlen Gábor levelek. Válogatta, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta *Sebestyén Mihály*. Téka sorozat. Kriterion, Bukarest, 1980. 304 old.

Bossányi Katalin–Kovács Mihály–Varga András: Vállalataink életéből. Kossuth, 1980. 247 old.

A Kossuth Kiadó új sorozatának első kötete öt vállalatról szól: Magyar Vagon és Gépgyár, Kenderfonó és Szövőipari Vállalat, Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt., Sársípi Új Élet Tsz, Böhönyei Állami Gazdaság.

A budapesti Móríz Zsigmond Gimnázium Évkönyve. Szerk.: *Szigeti Józsefné*. Kiadja a Gimnázium 1980. 92 old.

Csenki Imre–Csenki Sándor: Cigány népbaladák és keservek. Európa, 1981. 14 old.

A mai magyarországi cigányfoklórban szinte ismeretlen a balladaműfaj, ezért értékes ez az azóta már elhunyt nótafáktól gyűjtött anyag. A szövegeket *Csenki Sándor* és *Vekerdi József* nyersfordításának felhasználásával *Tandori Dezső* fordította.

Csorba Csaba: Várak a Hegyalján: Tokaj, Ónod, Szerencs. Zrínyi 1980. 197 old.

Csongrád megyei Honismereti Híradó 1980. Kiadja a HNF Csongrád megyei Bizottsága, Csongrád megyei Továbbképzési és Módszertani Intézet, Szeged, 1980. 118 old.

A tartalomról: *Serfőző Zoltán:* Erdei Ferenc születésének 70. évfordulójára, *dr. Juhász Antal:* Húszéves a honismereti mozgalom, *dr. Hegyi András:* Nemzetiségi hagyományok ápolásáról Csongrád megyében, *dr. Kovács Zoltán:* Szegedi krónika 1978, A makói Kun béla Általános Iskola honismereti szakköre, Munkástelep Makón, *Gemes Eszter:* Tejfeldolgozás a csengelei tanyákon, *Asztalos P. Kálmán:* A háziszappan készítése, *Majláth Sarolta:* Adatok a dorozsmai népi gyógyászatról, *dr. Börcsök Vince:* Tízéves a Palotai Krónika, *Demeter Lajosné:* A mindsenti művelődési ház honismereti szakkörének munkájáról, *Gemes Balázs:* Falukrónika írása Tömörkényen, *dr. Kovács Zoltán:* Honismereti szakkolégium a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, *iff. Lele József:* Üzemtörténeti Gyűjtemény a szegedi Pick-gyárban, *Ágoston István:* Vízügyi emlékhely, Szegeden, *Kovács-Szigeti:* Az „Ismerd meg Vásárhelyt!” vetélkedősorozatról.

Dallos Attila: Gyöngyös és Mátra. Utikönyv. Kiadja a Heves megyei Idegenforgalmi Hivatal. Panoráma. Bp. 1980. 85 old.

Demény István Pál: Kerekes Izsák balladája. Kriterion Könyvkiadó. Bukarest, 1980. 163 old.

A szerző a ballada némely elemeinek keleti párhuzamain indulva meggyőzően bizonyítja, hogy a fő motívumok az elveszett magyar hősi

epikából valók. A motívumok és kapcsolatok elemzése lehetővé teszi számára, hogy – a kérdés kutatásának történetében először – rekonstruálja a magyar hősi epika egyik cselekménytípusát.

Dunakanyar. A Dunakanyar Intéző Bizottság tájékoztatója. 1980/4. 80 old.

A tartalomról: *Loconcz Miklós:* A Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum holnapja, *Csitári János:* A szobi tojáspatkoló, *Péterffy Ida:* Pálóczi Horváth Ádám Pomázon, *Cserey Éva:* Az esztergomi reneszánsz kályha, *Szombathy Viktor:* Esztergomi séta Horváth Istvánal, a régésszel és múzeumigazgatóval, *Sánta György:* Műemlék, malom, múzeum, *Csorba Csaba:* A tulsó part, *Mészáros Gyula:* Vác áramszolgáltatásának hetvenöt éve, *Hrenkő Pál:* Petőfi és Vachott a Dunakanyarban, *Grandpierre K. Endre:* Új őstörténeti forrásunk a Tárihi Ungürüz titkai nyomában I., *Mándli Gyula:* Szob 700 éves, *Dercsényi Dezső:* 100 éve született Lux Kálmán, *Raymann János:* Rudinai Molnár István emlékezete.

A Dunántúli-dombság, Dél-Dunántúl. Szerk.: *Ádám László, Marosi Sándor, Szilárd Jenő.* Akadémiai, 1980. 640 old. A Magyarország tájféldrajza 4. kötete.

Az esztergomi Dobó Katalin Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola Évkönyve, 1930–1980. (Szerk.: *Mazurka Károly*) Esztergom, 1980. 48 old.

Gyermekjátékok. Hévízgyörk. Gyűjtötte: *Hintalan László*, közreműködött: *Lázár Katalin.* Pest megyei Múzeumi Füzetek XII. Szentendre, 1980. 272 old.

Halásztelek tegnap, ma, holnap. Főszerkesztő: *Bundev Todorov Ivánné.* Kiadja a Községi Tanács. 1980. 24 old.

Hargita Kalendárium 1981. Kiadja a Hargita, az RKP Hargitai megyei bizottsága és a megyei néptanács lapja. Csíkszereda, 1980. 208 old.

Honismereti vonatkozású írások: *Beke György:* Tatrangyi Dávid nyomdokain (a Székelyföld iparosításáról), *Imreh István:* Forradalmi hagyományaink, *Csucsija István:* Az igaz szó fegyverével, *Zöld Lajos:* Szépteremő kaláka Gyergyószárhegyen, *Szőcs János:* (a székelyek XVII–XVIII. századi társadalmi rétegződéséről), *László Ferenc:* Bartók Béla Csíkszeredában, *Kolozsi Márton:* Múzeumkalauz (Csíkszereda, Székelyudvarhely, Székelykeresztúr, Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy), *Demeter Zoltán:* A faragószin kézvonópadán, *Dr. Vofkori László:* Sövidék tiszeseiről, *Geréd Gábor:* Homoródméti népmesék.

Hölbling Miksa: Baranya megyének orvosi helyírata. Hasonmás kiadás. Kiadja a Baranya megye Tanácsa V. B. Egészségügyi Osztálya. Pécs. 1980. 151 old.

Hölgyné Angelotti Zsuzsa–Fux Kornél: Magyar pénzermék és papírpénzek. Történelemszakkori füzetek. Tankönyvkiadó. 1980. 112 old.

Kamarás István: Az olvasó munkások és az irodalom. Táncsics, 1981. 152 old.

Olvasásszociológiai kutatásai eredményeként a szerző arra a kérdésre keresi a választ, hogy miként válhatnak a munkások rendszeresen és értékes irodalmat olvasó emberré.

Kanyar József: Somogy megye agrártársadalma az első földreformtól a szocialista mezőgazdaságig (1920–1949). Akadémia. 1980. 377 old.

Másfél évtizedes kutatómunka eredménye ez a monográfia, amelyben a szerző az ország egyik legjelentősebb agrárjellegű, nagybirtokos megyéje agrártörténetének közelmúltját írja meg. De nemcsak a szorosan vett agrártörténeti kérdésekkel foglalkozik, hanem a korszak társadalomtörténeti folyamataival is. Áttekintést nyújt továbbá a megye demográfiai, művelődéstörténeti, szakigazgatási és szakosítási vonatkozásairól.

Kápolnai Iván: Agrárstatisztikai források és helytörténeti kutatás. Történeti Statisztikai Füzetek. Kiadja a KSH. 1980. 37 old.

Kolosi Tamás–Papp Zsolt–Gombár Csaba–Pál László–Bara János: Réteghelyzet – rétegtudat. Kossuth, 1980. 215 old.

Az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének kutatócsoportja empirikus vizsgálat-sorozatot végzett a társadalmi struktúra, a társadalmi rétegződés tudati tükröződéséről. A tanulmány első része a mai magyar társadalom differenciálódásának fő jellemzőit vizsgálja, megkísérli meghatározni a vizsgálatba vont 17 csoport társadalomban elfoglalt helyét. A második rész a tudatvizsgálat főbb eredményeit elemzi.

Kövágó László: Nemzetiségek Magyarországon. Kossuth, 1981. 160 old.

A hazánkban élő nemzetiségek fejlődésnek útját, hagyományait, illetve azok történelmi-néprajzi sajátosságait, kapcsolatait mutatja be ez a könyv. Elemzi a környező szocialista országok bonyolult nemzetiségi politikáját, valamint a kapcsolatok híd szerepét.

Kronológiai emlékeztető Tapolca történeté-

hez. Összeállította Czuczor Sándor. Kiadja a Batsányi János Gimnázium és a Városi Járási Könyvtár. 1980. 44 old.

Kulcsár László–Szijártó András: Iparosodás és társadalmi változások a mezőgazdaságban. Közgazdasági és Jogi K. 1980. 226 old.

A könyv a társadalom- és az üzemszociológia módszereivel vizsgálja a különböző társadalmi rétegek szerepét a nagyüzemi gazdálkodás fejlődésében, a mezőgazdasági népesség nemzedék-váltásának sajátosságait, a termelőszövetkezetek belüli emberi kapcsolatokat jelenségeit, valamint a mezőgazdasági termelés korszerűsödésének néhány társadalmi következményét.

Lakóhelyünk Ózd. Az Ózdi Népművelési Intézmények Honismereti Körének Évkönyve 5. Ózd, 1980. 124 old.

A tartalomról: **Dobosy László:** Kolera járvány Ózdon, **Veszelyosky Viktor:** A Bolyky család ősi háza Ózdon, **Uő:** A vasvárpusztai harangláb története, **Kurucz János:** A munkafeltételek változása az ózdi blokkos kormányzaton, **Horémusz László:** Az ózdi blokkos fejlesztésének szükségszerűsége, **Bogyó János:** Személyesek az ózdi Forrasztógyár 1882–1906. évi üzemi naplójából, **Kovács Antal:** Az ózdi gyár és lakótelep vízellátása, **Elek Géza:** Falusi dolgozók bejárása és a munkásszállítás az Ózdi Kohászati Üzemekbe, **Soltész Józsefné:** Ózd környéki balladák és népi gyerekjátékok, **Elek Géza:** Pecsenyesütés Putnokon a XX. század elején.

Magyari Gábor: Budapest, Pál-völgyi barlang. Tájak, korok, múzeumok, Bp. 1980. 16 old.

Majer Antal dr.: A Bakony tisztafása. Akadémiai, 1980. 373 old.

Az elsősorban növénytan és növényföldrajzi vonatkozású szakmunka részletesen foglalkozik a Szentgál környéki tisztafás keletkezésével, valamint természetvédelmi kérdéseivel.

Módy György: Herpály. Bihari dolgozatok. A Bihari Múzeum Közleményei 5. Berettyóujfal, 1979. 39 old.

Berettyóujfal Herpály nevezetű határ részének régészeti feltárása során előkerült értékekről szól ez a kiadvány.

Művelődéstörténeti Tanulmányok Szerk.: Csetri Elek, Jakó Zsigmond, Sipos Gábor, Tonka Sándor. Kriterion, Bukarest, 1980. 328 old.

A sorozat immár második kötete a következő tanulmányokat tartalmazza: **Benkő Elek:** A középkori falu régészeti kutatása, **Varga Arpád:** A váradi káptalan hiteleshelyi működése, **Tonka Sándor:** A középkori közjegyzőség Erdélyben, **B. Nagy Margit:** Kalotaszergi tábla-

képek, **Kovács András:** Szabályos alaprajzú, olaszbástyás várkastélyok Erdélyben, **Gustav Gündisch:** Matthias Schiffbaumer (1547–1611) erdélyi evangélikus szuperintendens könyvtára, **Sipos Gábor:** Marosszéki népoktatás a XV. szdtól 1848-ig, **Benkő András:** Ének és zene a Bethlen Kollégiumban, **Szabó Miklós:** Az erdélyi diákok külföldi egyetemjárása a XVI–XVIII. szd-ban, **Koczián László:** Adatok a felvilágosodás és a reformkor eszméinek terjedéséhez Erdélyben, **György Lajos:** Fejezetek a kolozsvári régi Lyceum-könyvtár történetéből I., **Lakó Elemér:** A Kolozsvári Unitárius Kollégium könyvtárának kéziratjai a kolozsvári akadémiai könyvtárban, **Kilián István:** Magyar nyelvű színjátszás Kézdivásárhelyen a XVIII. szd-ban, **Köllő Károly:** Nicolae Balcescu és latin nyelvű magyar fordításai, **Kiss Ferenc:** Kádár József (1850–1939).

Nagy László: „Sok dolgot próbála Bethlen Gábor”. Magvető. Gyorsuló idő. 1980. 216 old.

Három „boszorkányper”-nek álcázott birtokszerező „fiskális per” háttérének és való történetének feltárásával közelebb viszi olvasónkat nemzeti multunk jobb megismeréséhez.

A népmozgalom főbb adatai községenként: 1828–1900. Összeállította: **Klinger András, Varga Lajosné** és mások. Kiadja a KSH. Bp. 1980. 123 old.

A sorozat 7. kötete Békés megye, Csongrád megye és Szeged, Hajdú-Bihar és Debrecen adatait tartalmazza.

Ötven éves a Fővárosi Csatornázási Művek Énekkara. Összeállította: **Gyutay Tibor.** Kiadja a Főv. Csatornázási Művek, Bp. 1980. 38 old.

Ötven éves a mezőgazdasági szakoktatás Mohácson. Kiadja a Marek József Mezőgazdasági Szakközépiskola, Mohács 1980. 108 old.

Penyigey Dénes: Tessedik Sámuel. Akadémiai, 1980. 273 old.

Az Agrártörténeti Tanulmányok c. sorozat 9. köteteként megjelenő mű a szerző posztumusz munkája. Levéltári és szakirodalmi források felhasználásával mutatja be Tessediket, a XVIII. század kimagasló egyéniségét. Bemutatja a korabeli Szarvas-életét, társadalmát, azt a környezetet, amelyben Tessedik élt és dolgozott.

Péter László: Bartók Szegeden. A Somogyi könyvtár kiadványai 24. Szeged, 1981. 119 old.

Dokumentumok a zeneszerző szegedi kapcsolatairól.

Rápolthy Viktor: A Jászberényi Vasas Szakszervezeti Munkáskórus története, 1960–1980. Jászberény, 1980. 54 old.

Réti László: A Textilipari Dolgozók Szakszervezetének története. Kiadja a Textilipari Dolgozók Szakszervezete. Tánács, 1980. 111 old.

Sebestyén Sándor: A Bartha Miklós Társaság (1925–1933). Kossuth, 1981. 256 old.

Simon József: Balatonszentgyörgyi képes krónika. Kiadja B. község Közös Tanácsa. 1980. 124 old.

Somogyi-könyvtári műhely. Szeged, 1980/4. 105–146 old.

A tartalomról: *Habermann Gusztáv:* Az újszegedi löportárrobbantás 1849, *Laczó Katalin:* Az Alföldi Művészek Egyesületének története, *Péter László:* Móráról lengyeleknek, *Gécsi Lajos:* A felsővárosi minorita rendház mint menedékhely, *Lengyel András:* Lajtha László Szegeden.

Somogyvári Zoltán: Kiskunfélegyháza. Kiadja a Városi Tanács VB. Kecskemét, 1980. 104 old.

Szilágyi István: Kálvária. Corvina. 1980. 143 old.

A szép kiállítású, gazdagon illusztrált könyv szakrális építészetünk sajátos termékével foglalkozik.

Szilágyi Miklós: A Hernád halászata. Borsodi Kismonográfiák 10. Hermann Ottó Múzeum. Miskolc, 1980. 89 old.

Szöke Pál: Száz éves a magyar tenisz. Kiadja az OTSH. Bp. 1980. 221. old.

Szülőföldünk 20. A debreceni KLTE Gyakorló Általános Iskolája II. Rákóczi Ferenc Honismereti és Műemlékvédő Szakkörének időszaki híradója. Debrecen, 1980. 9 old.

Lévai Csaba: A IV. Honismereti és Múzeumi Tábor eseményei diákszemmel, *Löki Andrea:* Élménybeszámoló a Megyei Honismereti Táborról, *Vedres Éva:* Aratási szokások.

Tanulmányok Esztergom felszabadulás utáni történetéből. Kiadja Esztergom Város Tanácsa. 1980. 263 old.

Tanulmányok Szécsény múltjából 3. Kiadja a Kubinyi Ferenc Múzeum. Szécsény. 1980. 144 old.

Leblancné Kelemen Mária: Az ellenforradalmi korszak Szécsényben (Fejezetek a község 1920–1944 közötti történetéből, valamint a községi önkormányzat tevékenységéből), *Antal*

Károly: Szemelvények Szécsény történeti forrásaiból. (A török hódoltság kora).

Tálas István: Néprajzi tanulmányok, írások I. Tanulmányok az anyagi kultúra köréből 3–4. Kiadja az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Tárgyi Néprajzi Tanszéke. Bp. 1979–80. 573 old.

A kötet 9 csoportba rendszerezve közli a vegyes tartalmú írásokat. *I.* Tudományszervezés-tudománytörténet. *II.* Földművelés-erdőgazdálkodás-táplálkozás. *III.* Állattartás. *IV.* Település. *V.* Építkezés-lakáskultúra. *VI.* Etnikumok. *VII.* Néprajzi intézményeinkről. *VIII.* Emlékezések. *IX.* Nyelvészet és néprajz. A kötet tartalmaz nagyobb lélegzetű tanulmányokat és opponensi véleményeket.

Tárkány Szűcs Ernő: Magyar jogi népszokások. Gondolat. 1980. 970 old.

A hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt úttörő vállalkozás mintegy két évszázadra visszatekintve dolgozza fel, hogy a nép milyen önmaga által teremtett társadalmi szabályok szigorú belső rendje szerint élt, szervezte gazdaságát, tulajdon- és személyi viszonyait, örökölte vagyonát.

Teke Zsuzsa: Hunyadi János és kora. Gondolat, 1980. 233 old. (Magyar História)

Ujváry Zoltán: Népszokás és népköltészet. A Hajdú-Bihar megyei Múzeumok Közleményei 35. Debrecen, 1980 636 old.

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje. Zeneműkiadó. 1981. 624 old.

Vágvölgyi András–Szetirmai László: Ipari és mezőgazdasági dolgozók Makón. Kiadja az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága, az MSZMP Makó városi Bizottsága és a Makó városi Tanács megbízásából a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat. Szeged, 1979. 133 old.

A tartalomról: Jövedelmi viszonyok, Lakáshelyzet-lakásvizonyok, Az életmódot befolyásoló napi tevékenységek, Hétköznap és vasárnap munkára fordított idő, Szabadidő tevékenységekkel eltöltött idő, Politikai és közéleti aktivitás.

Városunk, Dunakeszi. Szerk.: Lőkös Zoltán, Lakatos Ernő, Kiadja a Pest megyei Tanács Közművelődési Bizottsága. Bp. 1980. 266 old.

Visszatekintés a Pécs–Meszesi Általános Iskola 25 éves múltjára: 1955–1980. Szerk.: *Auth András.* Kiadja az Iskola, 1980.

Zolnay László: A budai vár. Gondolat, 1980. 128 old.

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

Honismeret 1981. 3. szám

Adatok Bessenyőtelekről. Szerk: Vaikó Éva. Kiadja a Népművelési Intézet, Bp. 1980. 122 old.

Agrármuzeológiai Füzetek I. Szerk: *Balassa Iván*. Kiadja a Magyar Mezőgazdasági Múzeum. 1980. 96 old.

A tartalomból: *Szabó Lóránd*: Az agrármuzeológiáról, *Balassa Iván*: A tárgyak gyűjtése a mezőgazdasági múzeumokban, *Kiss László*: A múzeumi gyűjtemény nyilvántartásának általános és időszzerű kérdései, *Balassa Iván*: A kiállítások tudományos előkészítése a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban.

Alsónémedi története és néprajza. Szerk: *Balassa Iván*. Kiadja a Községi Tanács V. B. 1980. 537 old.

Kerek József: Alsónémedi történetének régészeti forrásai a honfoglalás koráig, *Lakatos Ernő*: Alsónémedi története a X. századtól 1944-ig, *Pintér János*: Alsónémedi története a felszabadulás után, *Balassa Iván*: Alsónémedi földrajzi nevei, *Filip Antal*: Alsónémedi települése és építkezése, *Novák László*: Alsónémedi hagyományos gazdálkodási viszonyai a XVIII–XX. században, *Csoma Zsigmond*: Alsónémedi helye az alföldi borvidék homoki szőlő- és borkultúrájában, *Kékesi Béla*: Állattartás, állatgyógyászat, *Kerékgyártó Adrien, U.*: Áttérés a paraszti viseletről a városi viseletre, *Katona Imre*: Alsónémedi és környékének szőlőszőlőszőlő, *Madár Ilona, P.*: Alsónémedi szokásvilága, *Sebők Géza*: Alsónémedi régi táncélete.

Bakony Tibor–Kubinszky Mihály: Lechner Ödön. Corvina. 1981. 240 old.

A magyar építészet egyik legnagyobb alakja korán felismerte, hogy nemcsak modern, hanem egyszersmind nemzeti építészettel kell teremteni. A monográfiát Lechner műveinek jegyzéke, valamint két legfontosabb írásának közlése egészíti ki.

Bándi Gábor–Bechtold István: Kőszeg-hegyalja. Kiadja a Vas megyei Idegenforgalmi Hivatal. Szombathely, 1980. 43 old.

Bánkuti Imre (Összeáll.): *Lónyai Ferenc fegyverszűrés és ruházati főhadbiztos válogatott írásai*. Folia Rákócziána 4. Kiadja a Vay Ádám Múzeum Baráti Köre, Vaja, 1980. 104 old.

Bányai László: Válaszúton. Kriterion. Bukarest. 1981. 169 old. Önéletrajzi írások. Román–magyar közös kiadás.

B. Boros Ilona–P. Székely Éva: Batikolás, tojásírás. Móra, 1981. 80 old.

A batikolás mesterségbeli fogásait a keleti batikoló szakkör munkáin ismerhetjük meg. A tojásírással foglalkozó fejezet bemutatja a különböző magyar vidékek tojásdíszítő motívumait.

Beluszky Pál: Borsod-Abaúj-Zemplén megye falusi településeinek típusai. Az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetének Közleményei. Akadémiai, 1980. 339–370. old.

Településformáló folyamatok a megye falusi térségeiben.

Bene Mihály: Adatok Verseg történetéhez. Kiadja a Petőfi Múzeum, Aszód, 1980. 170. old.

Benkő Lóránd: Az Árpád-kor magyar nyelvű szövegemlékei. Akadémiai, 1980. 392. old.

Bethlen Gábor: 1580–1629 (*Fery Antal* fametszetei, *Bottyán János* szövegválogatásai) Kiadja a Ref. Zsinati Iroda, Bp. 1980. 86. old.

Emlékkönyv a fejedelem születésének 400. évfordulójára. Bibliofil kiadás.

A békéscsabai Rózsa Ferenc Gimnázium 125 éve. Szerk: *Kruchió Gábor*. Kiadja a Rózsa F. Gimnázium és Nyomdaipari Szakközépiskola. Békéscsaba, 1980. 588 old.

A birodalmi levéltárak magyar vonatkozású iratai (I. k. 2. r.). Tematikai leltár: kéziratos. Összeáll: *Buzási János*. MOL, Bp. 1980. 339 old.

A bécsi Haus-, Hof- und Staatsarchiv anyaga.

Boross Lajos: A győri karmelita templom. Corvina, 1980. 37 old.

Csángó népzene. Összeállította: *Újhelyi Tiborné*. Kiadja az Eötvös Megyei Könyvtár Veszprém, 1980. 116 old.

Danis József: A közművelődési munka tapasztalatai, feladatai Oroszlányban és a város környéki községekben, 1980. Kiadja a Városi Tanács V. B.

Művelődésügyi Osztálya. Oroszlány, 1980. 53. old.

Dobos Iona: Áldozatok. Kozmosz Könyvek, 1981. 184 old.

A szerző jeles folklorista, népmeséink és népmondáink szakembere. Ennek a kötetnek az írásai inkább kortörténeti dokumentumok: századunk története, személyekre bontva.

Domonkos Ottó: Ár- és bérlimitációk és Sopron városában és Sopron megyében a XVII–XIX. században. Előmunkálatok a magyarság néprajzához. Kiadja az MTA Néprajzi Kutató Csoport. Bp. 1980. 130 old.

Dunaujváros története az őskortól napjainkig. Kiadja az István Király Múzeum, Székesfehérvár, 1980. 50 old.

Vezető az Intersica Múzeum állandó kiállításához.

Földet, köztársaságot, állami iskolát. Viták a magyar parlamentben: 1944–1948. Válogatta és a bevezetést írta *Balogh Sándor*. Gondolat, 1980. 509 old.

Galántai József: Az első világháború. Gondolat, 1980. 546 old.

Gimes Endre: Észak-Dunántúl. Panoráma, 1981. 344 old.

Fejér, Veszprém, Komárom, Győr-Sopron és Vas megye műemlékeivel, természeti látnivalóival ismert meg a kötet.

Gulyásné Mátraházi Zsuzsanna: Napjaink különleges keresztnévdivatja. Magyar Névtani Dolgozatok 15. Szerk: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoporthoz tartozó Névutató Munkaközössége. Bp. 1981. 91 old.

G. Varga Györgyi: Szövegmutatványok Hatvan regionális köznyelvből. Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 4. Szerk: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke valamint az MTA Nyelvtudományi Intézete, Bp. 1981. 292 old.

Hajdú-Bihar megye temetőművészete. Főszerk: *Szölösi Gyula*, Szerk: *Letényi Árpád, Tóth Endre*. Kiadja a Hajdú-Bihar megyei Tanács Műemlék Albizottsága. Debrecen, 1980. 334 old.

A tartalomról: *Bodrogi Tibor:* Temetés–váltás–társadalom, *Entz Géza:* Temetők, temetőkben levő művészeti emlékek védelme, *Dankó Imre:* Temetés, temetőink, a temetők művészete, *Tarkány Szűcs Ernő:* A temetés jogi rendje, *Takács Béla:* A fejfák esztétikája, *Sápi Lajos:* Régi temetők Debrecenben, *Sz. Kúrti Katalin:* Temetőművészet Hajdú-Biharban – A Debreceni Köz-

temető képzőművészeti értékei, *Marjai Márton – Bartha Elek:* Sírfeliratok, temetői költészet Hajdú-Biharban.

Hazafiság–Gazdaság. Szerk: *Ratay Endre*. Zrínyi Katonai Kiadó, 1981. 213 old.

Az Egerben a szocialista hazafiságról megrendezett X. országos tanácskozás előadásának és hozzászólásainak szövege.

Hetvenöt éves a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Kiadja a MNYT, 1980. 45 old.

Benkő Loránd: Múlt, jelen és jövő Társaságunk életében, *Szabolcsi Miklós:* A Magyar Nyelvtudományi Társaság köszöntése, *Szathmári István:* Mit tett a MNYT háromnegyed századon át a nyelvtudományért és az anyanyelvi műveltségért, *Károly Sándor:* Szemléleti és módszerbeli változások a XX. szd. magyar nyelvtudományában, *Lőrincze Lajos:* Nyelvünk a világban.

Hidvégi Lajos: Ceglédi História. Kiadja a Cegléd Városi Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya. 1981. 63 old.

A szerző városának elkötelezett helytörténésze, lakóhelye múltjának fáradszomjas kutatója. Ebben a kötetében szűkebb szülőföldjének távoli és közelebbi múltjával foglalkozó, rövidebb írásait olvashatjuk.

Holényi László: Gerecse–Vértes–Velencei hegység. Sport, 1981. 408 old.

A három hegység földrajzát, növény- és állatvilágát, természetvédelmi értékeit, gazdasági életét és történetét mutatja be. Végigvezet a hegységek jelzett turistaújtjain, ismerteti a műemlékeket és a művelődéstörténeti vonatkozásokat is.

Horn Emil: A magyarországi munkásmozgalom története. Kiadja a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum, Bp. 1980. 113 old.

Vezérfonal a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum állandó kiállításához.

Horváth Péter: A Szilasmenti Mg-i Termelőszövetkezet és jogelődjeinek 30 éves története. Magyar Hirdető, Bp. 1980. 124 old.

Ipari üzemtörténet. (Sajtó alá rendezte: *Erdész Sándor és Gyarmathy Zsigmond*.) A Jósza András Múzeum kiadványai 14. Nyíregyháza, 1980. 228 old.

A kötet elsősorban kisebb léleketű, rövidebb üzemtörténeti vázlatokat tartalmaz, *Kovács Ágnes:* Adatok a kisvárdai BÖNI gyár történetéhez, *Kriveczky Béla:* A kisvárdai öntöde története megalakulásától napjainkig, *Kozma Péter:* Az Öntödei Vállalat Kisvárdai Vasöntödéjének története, 1915–1965, *Almás Judit:* A kisvárdai „Vulkán” története, 1944–1974, *Tamás Mária:* Az Alkaloida Vegyészeti Gyár fejlődése a felszabadulás

után, *Puskás Edit*: A Nyíregyházi Dohányfermentáló megalakulása és fejlődése felszabadulásunktól napjainkig, *Varga Károly*: A mátészalkai Szatmár Bütorgyár múltja és jelene, *Jósvai László*: Nyíregyháza ipari fejlődése a felszabadulás után, *Akos Erika*: A Kelet-magyarországi Közmű- és Mélyépítő Vállalat története, *Bajnay Angyalka és mások*: A porcsalmi konzervgyár története 1948–1978-ig, *Gál Márta*: A kisvárdai Szeszipari Vállalat története, 1917–1978, *Gödöny Margit*: A Tisza menti Vegyipari Szövetkezet története, alakulástól 1975-ig, *Mester István*: A vállali II. Rákóczi Ferenc Tsz kenyérgyártó üzemének története, *Petruskák Magdolna*: A Nyíregyházi Konzervgyár, *Kövendi Mária*: Krónika a „Kölcsey Ferenc” szocialista brigádról, *Szarvadi Antal*: A VOR nyíregyházi Gyáregységének krónikája, *Tóth Bálint*: A Szabolcs-Cipőgyár 25 éves krónikája, *Kruták Zsuzsanna*: A budapesti Elektrokustikai Gyár UNIVERSIL gyárának története 1949-től napjainkig, *Balla Klára*: A vásárosnaményi Ládagyár története, *Sándor Gabriella*: Nyíregyháza malmai.

Ismerjük meg Bánhorvátit. Kiadja a mezőtúri Móricz Zsigmond Könyvtár, 1980. 9 old.

Jékely Zsolt–Sóder Alajos: Budapest építésze a XX. században. Műszaki Könyvkiadó, 1980. 231 old.

J. Szabó Erzsébet: Rákospalota külterületi helynevei. Magyar Névtani Dolgozatok 9. Szerk: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége, Bp. 1981. 47 old.

Kapocsy György: Hortobágy. Corvina. 1980. 153 színes felvétel, *Rakonczay Zoltán* előszavával.

Kiss Jenő: A cipézmesterség szakszókincse a rábaközi Mihályiban. Magyar Csoportnyelvi dolgozatok 5. Szerk: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtudományi Intézete, Bp. 1981. 69 old.

Kleineisel János: Házak, városok, társadalmak. Gondolat, 1981. 240 old.

A lakótelepek, elővárosok lakóinak közérzetével, a környezettel és az otthonosság kölcsönhatásai foglalkozik ez a kiadvány.

Korek József: A Múzeumkert. Kiadja a Magyar Nemzeti Múzeum. Bp. 1980. 28 old.

Kovács Béla: Visonta keresztnevei (1692–1945). Magyar Személynévi Adattárak 38. Szerk: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tan-

székcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1981. 42 old.

A Könyves Kálmán Gimnázium jubileumi emlékfüzete: 1905–1980. Kiadja a Gimnázium, Bp. 1980. 33 old.

Közös úton. Szerk: *Petrák Katalin*. Kiadja a Termelőszövetkezetek Területi Szövetsége, Szolnok, 1980. 407 old.

Visszaemlékezések a termelőszövetkezeti mozgalom kialakulásának és fejlődésének Szolnok megyei történetére.

Kulcsár Péter: A Jagelló-kor. Magyar História. Gondolat, 1981. 220 old.

Magyar hiedelemmonda katalógus. Összeállította: *Bihari Anna*. Előmunkálatok a magyarság néprajzához. Kiadja az MTA Néprajzi Kutató Csoport. 1980. 328 old.

Magyar nemzet repertórium. 1938. VIII. 25–1944. III. 22. Összeállította: *Kendéné Palágyi Erzsébet*. I. kötet, 1938. 1939. A Petőfi Irodalmi Múzeum bibliográfiai füzetek. 1980. 391 old.

Marosi Teréz: Tulajdonnevek a magyar népmesékben. Magyar Névtani Dolgozatok 13. Szerk: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. Bp. 1981. 66 old.

Mészárosné Varga Mária: Falucsúfolók a Tapolcai járásban. Magyar Csoportnyelvi Dolgozatok 6. Szerk: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke, valamint az MTA Nyelvtudományi Intézete. Bp. 1981. 35 old.

Molnár István: Ifjúmunkás-mozgalom története Magyarországon. Kossuth, 1981. 264 old.

Bemutatja a SZIT történetének főbb szakaszait, sokrétű nevelő tevékenységét, szervezeti életének alakulását. Részletesen elemzi a szervezet politikai harcát és érdekvédelmi küzdelmeit.

Munkásélet Nógrádban a XIX–XX. században. Kiadja a Nógrád megyei Múzeumok Igazgatósága, Salgótarján, 1980. 22 old.

Vezető a Salgótarjáni Munkásmozgalmi Múzeum hasonló című állandó történeti kiállításához.

A munkásmozgalom Fejér megyei története. (Szerk: *Élő Zoltán, Kiss Géza*) 3. kötet: *A forradalmak kora*. Kiadja az MSZMP Fejér megyei Bizottsága. Székesfehérvár, 1980. 339 old.

Nagybákai Péter: Magyarországi céhbehívótáblák. Corvina. 1981. 120 old.

A céhbehívótáblák körbehordozásával hívta össze egy-egy céh összejövetelre a tagjait. A céhszervezetek különböző jelképes tárgyai általában nemzetközi jellegűek voltak ugyan, de a céhbehívótábla használatá elsősorban Magyarországon volt szokásban.

Németh Kálmán: Méhtenyésztés Várpalotán. Kiadja a várpalotai Méhészsakkör és a Megyei Tanács V. B. Igazgatási Osztálya. Várpalota, 1980. 32 old.

Népi iparművészetünk időserű kérdései. (Szerk: *Varga Marianna és M. Szabó Mária*) Kiadja a TIT Bp. 1980.

A tartalomról: *Balassa Iván:* Népművészet, népi iparművészet, *Csorba Géza:* A népművészet, mint a képzőművészet forrása, *Kresz Mária:* A népi iparművészet múltja és jövője, *Szabolcsi Hedvig:* Népművészet és iparművészet, *Vitányi Iván:* A népzene példája, *Nagy László:* A Népi Iparművészeti Tanács 25 éves működése, *Bodrogi Tibor:* A népművészet elvi kérdései, *Füzes Endre:* Népi iparművészet és közművelődés, *Lengyel Györgyi:* A népi iparművészet történetéből, *Varga Marianna:* A népi iparművészek szakmai képzésének formái, *Bakai Erzsébet:* A fiatal generáció szakmai képzéséről, *Kodolányi János:* Az igénytelenség veszélye, *Kurucz Albert:* A NIT és a Szabadtéri Néprajzi Múzeum együttműködésének lehetőségei, *Kiss Ivor Sándor:* A népi iparművészet célkitűzései, *Czugh Dezső:* A népi iparművészet múltja és jövője, *Balassa Iván:* Zárszó.

Novák László: Hej, Nagykőrös híres város. Kiadja a Pest megyei múzeumok Igazgatósága, Nagykőrös–Szentendre. 1980. 62 old.

Az Arany János Múzeum állandó helytörténeti és irodalomtörténeti kiállításának vezetője.

Pogány Mária: Vállalkozók, mérnökök és munkások a magyar vasútépítés hőskorában: 1845–1973. Értekezések a történeti tudományok köréből. Akadémiai, 1980. 170 old.

Raázt Judit: Gödöllő helynevei. Magyar Névtani Dolgozatok 14. Szerk: *Hajdú Mihály.* Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névutató Munkaközössége. Bp. 1981. 77 old.

Rácz Sándor: Óföldrak és a volt Návay-uradalmak lakosságának ragadványnevei. Magyar Szemlényvi Adattárak 36. Szerk: *Hajdú Mihály.* Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névutató Munkaközössége. Bp. 1981. 61 old.

Rásonyi László: Hidak a Dunán. Gyorsuló idő. Magvető. 1981. 192 old.

A turkulógus szerző összefoglalja azoknak a török népeknek a történetét, amelyek a IV. és a

XIV. század között tűntek fel Délkelet-Európában.

Salamon Konrád: A Márciusi Front. Értekezések a történeti tudományok köréből. Akadémiai, 1980. 180 old.

Sárköz. Szerkesztette és válogatta: *Sipter Gézné.* A fotókat készítette *Herner Lajos.* Kiadja a Szekszárdi Nyomdaipari Vállalat Miniaturkönyvgyűjtők Klubja, Szekszárd, 1980. 50 old. és 60 kép.

Solymár Imre: Mezőgazdasági termelőszövetkezetek nevei Magyarországon. Magyar Névtani Dolgozatok 10. Szerk: *Hajdú Mihály.* Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névutató Munkaközössége. Bp. 1981. 51 old.

Szabó László: A magyar rokonsági rendszer. Studia folkloristica et ethnographica. Debrecen, 1980. 133 old.

A szerző foglalkozik a magyar rokonsági terminológiai rendszer kialakulásával, szerkezeti változásaival az urali kortól napjainkig. Részletesebben ír a nemzetség, a had, a szer és a család rokonsági intézményének XVIII–XIX. századi formáival.

Szalontai Barnabás: A nyírbátori Báthori István Múzeum rövid története. Kiadja a Múzeum, 1980. 8 old.

Szerb-horvát népzene. Összeállította: *Újhelyi Tiborné.* Kiadja az Eötvös Megyei Könyvtár, Veszprém. 1980. 40 old.

Szécsény. Szerk: *Patay Pál.* Panoráma, 1980. 77 old.

Tallián Tibor: Bartók Béla. Gondolat, 1981. 320 old.

Tanúságtevők, IV/A kötet. Szerk: *Petrák Katalin–Szabó Ágnes.* Kossuth, 1981. 488 old.

Az 1919–1933 közötti évekre vonatkozó visszaemlékezéseket tartalmazza ez a kötet. Megélevednek a Tanácsköztársaság megdöntése utáni állapotok: a résztvevők bűjdosása, szenvedése a börtönökben, internálótáborokban.

Táncos krónika. Szerk: *Jánosi Sándor.* Kiadja a Népművelési Propaganda Iroda. Bp. 1980. 105 old.

A tartalom: *Jánosi Sándor:* Munkásosztály és néphagyomány. A Bartók-együttes hőskora, Új zenei hullám, Mi a Bartók-együttes „sajátossága”? , Táncszók, kurjantások, csujjogások, *Vitányi Iván:* A magyar táncművelés és a Bartók-együttes, *Lükő Gábor:* Táncok és táncosok a magyar nép képzőművészetében.

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

Honismeret 1981. 4. szám

Bakay Kornél: A községi Táborkház. A Vas megyei múzeumok katalógusai. Szombathely, 1980. 24 old.

Balassagyarmati Honismereti Híradó. Kiadja a Hazafias Népfrent Város Bizottsága és a Honismereti Kör. 1980. 1–2. sz. 70 old.

A tartalomról: *dr. Szabó Károly:* Szabó Lőrinc és Balassagyarmat, *Pozsonyi Anna:* Megemlékezések Váci Mihályról, Mikszáth Kálmánról, Balogh Károlyról, *Lobos Márton:* Balassagyarmat iparosításának tapasztalatai, *dr. Vass Miklós:* Balassagyarmat jelene, *dr. Szomszéd Imre:* Balassagyarmat felszabadulás utáni évtizedei.

Boross Marietta: A balatonendrédai csipke története. Panoráma, 1981. 37 old.

Bunta Péter: Küzdelmes évek, 1921–1928. Politikai Könyvkiadó, Bukarest, 1981. 261. old.

A Román Kommunista Párt története a húszas években. Számos magyar vonatkozással.

Chmel Rudolf: Két irodalom kapcsolatai. Madách, 1980. 260 old.

A szerző a Szlovák Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének tudományos munkatársa. Ebben a művében a szlovák irodalmi kapcsolatok kutatásának alapvető problémáit vizsgálja. A tanulmányban a múlt és a jelen kölcsönös összefüggéseinek megvilágítását tűzte ki célul.

Csanda Sándor: Fábry Zoltán. Madách. 1980. 178 old.

A pozsonyi irodalomtörténész foglalkozik Fábry Zoltán pályakezdésével, olvashatunk kortársaival való kapcsolatáról, a jelentősebb kisebbségi folyóiratoknál (Az Út, a Magyar Nap, a Korunk) kifejtett tevékenységéről, valamint Fábry 1948 utáni kritikus tevékenységéről. A könyv a Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság közös kiadásában jelent meg.

Dobos György: A debreceni iparoktatás története a XIX–XX. században. Kiadja a Hajdú-Bihar megyei Pedagógus Továbbképző Intézet, Debrecen, 1980. 54 old.

Dobossy László: Két haza között. Magvető, 1981. 432 old.

A cseh, a szlovák és a magyar nép közös problémáiról szól ez a könyv, olyan emberekről, írókról és tudósokról, akik fölismerték népeik közös sorsát, s nem az évszázados gyűlölet szellemében, hanem annak ellenére cselekedtek.

Ego sum gallicus captivus. Magyarországra menekült francia hadifoglyok emlékezései. Válogatta, az utószót és a jegyzeteket írta *Bajomi Lászlár Endre.* Európa 1980. 327 old.

Fábián Ernő: Az ember szabad lehet. Dácia könyvkiadó, Kolozsvár–Napoca, 1980. 234 old.
Kismonográfia *Eötvös József* eszmévilágáról.

Folyamatos jelen. Válogatta *Berkovits György és Lászlár István.* Szépirodalmi 1981. 370 old.

A Magyarország felfedezése sorozat rendhagyó kiadványa lesz ez a kötet, amely a fiatal szerzők szociográfiai írásait gyűjti egybe.

Gál Sándor: Mesét mondok, valóságot. Madách, 1980. 208 old.

A szerző riportokban, szubjektív hangvételi visszaemlékezésekben idézi fel szülőföldjének távoli és közeli múltját, hagyományainak, a mai ember számára megfogalmazható tanulságait.

Gátszakadás. Szerk.: *dr. Kóváry E. Péter.* Kiadja a Békés megyei Tanács. Békéscsaba, 1980. 147 old.

Napilapokban, hatilapokban, folyóiratokban és egyéb időszakos kiadványokban megjelent árvízi tudósítások, cikkek, és riportok a Körösök 1980. júliusi árvízéről.

Görgey István: 1848 júniusától novemberéig. Helikon. 1980. 434 old.

A Bibliotheca Historica című történelmi és művelődéstörténeti sorozatban megjelent kiadványt sajtó alá rendezte, bevezetővel ellátta, az okmánytárat, a jegyzeteket és a mutatókat összeállította *Katona Tamás.*

Hajdú-Bihar megyék felszabadulása és a népi demokratikus átalakulás kezdetei: 1944 október–

1945. november. Szerk.: *Fehér András, Tokody Gyula*. Hajdú-Bihar megyei Lapkiadó Vállalat, 1980. 535 old.

J. Lőrinczi Réka: A magyar rokonsági elnevezések rendszerének változásai. *Kriterion*. 1980. 258 old.

Jordáky Lajos: Az erdélyi német filmgyártás története (1903–1930) *Kriterion*, Bukarest, 1980. 120 old.

Kazincbarcika földrajza. (Szerk.: *Frisnyák Sándor*) Kiadja Kazincbarcika Városi Tanács, 1981. 317 old.

Killán György élete és politikai pályája. (Az életrajzi tanulmányt írta és a dokumentumokat válogatta *Pintér István*.) Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat, 1980. 172 old.

Kiss Lajos: Szegény emberek élete. Gondolat. 1981. 375 és 465 old.

A szerző A szegény ember élete és A szegény asszony élete című munkáinak újrakiadása, amelyhez *Ortutay Gyula* írt előszót. A könyv a Magyar néprajz klasszikusai c. sorozatban jelent meg.

Komáromi Magda–Vida Sándor–Kövágó Sarolta: Küzdünk híven. Ifjúsági Lapkiadó Vállalat, 1980. 122 old.

Koltói Anna, Geisler Eta, Kállai Éva élete és politikai pályája.

Korda Rudolfné: Komáromi lapok 1880–1884. Repertorium. Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár. Tatabánya, 1980. 225 old.

Kormos Valéria: Értük, velük, róluk. A cigánytanulók pályaválasztásának néhány sajátossága. Szerk.: *Apró Tibor*. Kiadja a Békés megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézete, Békéscsaba, 1980. 34 old.

Kövágó László: Nemzetiségek a mai Magyarországon. Kossuth, 1981. 188 old.

A tartalom: Nemzetiségi örökségünk, Nemzetiségeink a felszabadulás után, A nemzetiség fogalma, A magyarországi nemzetiségek sajátosságai, A szocialista nemzetiségi politika kialakításának útján, Törvények és intézmények a nemzetiségi ügy szolgálatában, A nemzetiségi politika megvalósításának szubjektumai, A nemzetiségek gazdasági-társadalmi viszonyai, A nemzetiségi nyelv és kul-

túra, A nemzetiségek és anyanemzeteik, Néhány elvi és gyakorlati kérdés.

László Ferenc: Bartók Béla. *Kriterion*, 1980. 318 old.

Tanulmányok *Bartók Béla* munkásságának erdélyi és romániai vonatkozásairól.

Lipták Gábor: A sümegi fazekas. Móra, 1981. 432 old.

A szerző új honismereti könyve a régi mestersegekről és hajdani céhekről szól. Hét történetnek cselekménye a XVIII–XIX. században játszódik, és a bakonyi üvegghuták, a fehérvári lakatosok, a tihanyi halászok, a veszprémi bőrművesek, a keszthelyi pékek, a veszprémi csutorások és a sümegi fazekasok életét, munkáját eleveníti fel.

Markó Imre Lehel: Kiskanizsai szótár. Akadémiai. 1981. 210 old.

A mintegy húszezer szócikket tartalmazó nyelvjárási szótár öt esztendőig tartó gyűjtőmunka eredménye. A szótár a nyelvi anyag bemutatásán kívül tájékoztat a kiskanizsai népeletről is.

Mezőberény, a helyét kereső kisváros. Szerk.: *Tóth József*. Kiadta a Békés megyei Tanács V. B. és Mezőberény nagyközség Tanácsa. Békéscsaba, 1980. 206 old.

Molnár Mária: A háztartás eszközei. (Szerk.: *Gecsei Lajos*) Kiadja a békéscsabai Rózsa Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola. 1980. 142 old.

Bibliofil kiadás, a Munkaeszközök c. sorozat második kötete.

Morvay Judit: Asszonyok a nagycsaládban. Akadémiai, 1981. 240 old.

Ez a könyv a mátraalji palócok egyik jellegzetes, a századfordulón még létező családformájában, a nagycsaládban élő asszonyok életével ismereti meg az olvasót. Néprajzi irodalmunkban hiányt pótol e könyv 2. kiadása.

Műhelytanulmányok a fogyasztási szövetkezetek szociológiájához. A Szövetkezeti Kutató Intézet közleményei, 154 1980. 110 old.

A tartalomról: *dr. Domokos József*: A nagy szövetkezetek belső struktúrájának változásai, *Gergely Tamás*: Megfigyelések egy kisváros szövetkezteinek szervezetéről, *Kanics András*: Falun élő fiatalok az ÁFÉSZ-ek szervezeti struktúrájában, *Klementz József*: Az ÁFÉSZ-ek vezetési rendszerének vizsgálata, *Kolozsi Béla*: Szociálpszichológiai tesztek összehasonlító elemzése az ÁFÉSZ-ek vezetési rendszerének vizsgálatához, *Mészáros Sándor*: A szakmai és területi vezetés néhány problémája az ÁFÉSZ-ben.

Nepper Ibolya. M.—Sőregi János—Zoltai Lajos: A bihari Ibolya. A Hortobágyi Intéző Bizottság kiadványa, Berettyóújfalu, 1980. 31 old.

A Bihari Múzeum közleményei sorozatban jelent meg.

Pesovár Ferenc: A magyar nép táncélete. Tánc-tanulás, táncalkalmak, táncrendezés. Néptáncpedagógusok kiskönyvtára, Kiadja a Népművelési Propaganda Iroda, Bp. 1980. 114 old.

Péterffy Ida: Pálóczi Horváth Ádám Szántódón: Ismeretlen személy levelek, 1788–1789. Panoráma, 1980. 90 old.

Ruffy Péter: Koronánk könyve. Móra, 1981. 192 old.

Koronánk története tele van izgalmas kalandokkal. Egy királyné ellopta, egy király csaknem elvesztette, zsaroltak vele és gyilkoltak érte. Őrizték idegen udvarokban, földbe ástott vasládában és olajshordóban. Ezek az események szervesen hozzátartoznak hazánk történelméhez.

Sándor Iván: Utunk szabályai éjszaka. Szépirodalmi, 1981. 404 old.

A kötet esszéinek témája a közép-európai sorstudat. Szerzőjét elsősorban a történelem, különösképpen Magyarország múltja érdekli.

Sipos Gyula: Akkor voltunk fiatalok... (1939–1947) Kossuth, 1981. 160 old.

A szerző visszaemlékezései a Györfy-kollégiumra.

Sugár István: Borsodi oklevelek a Heves megyei Levéltárban: 1245–1521. (Documentatio Borsodiensis) Kiadja a Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 1980. 295 old.

Szabó T. Attila: Nép és nyelv, Kriterion, 1980. 675 old.

A szerző tanulmányainak és cikkeinek immár 4. kötete a nyelvészeti írások mellett számottevő néprajzi anyagot is közöl. A kötet részeinek címei: I. Népszerű nyelvészet. II. A név és az ember. III. A helynévtörténet módszere és gyakorlata. IV. Népi élet, népi műveltség. V. A nyelv- és nyelvtörténet köréből. VI. Elődök és kortársak.

Szakály Ferenc: Magyar adóztatás a török hódoltságban. Akadémiai, 1981. 485 old.

Szántó Imre: Hévíz története II. Kiadja a Hévíz Nagyközségi Tanács, 1980. 404 old.

A történelmi monográfiái második kötete a településtagozástól a szocializmus alapjainak lerakásáig terjedő történelmét dolgozza fel.

Szántó Imre: A végvári rendszer kiépítése és fénykora Magyarországon: 1541–1593. Akadémiai, 1980. 160 old.

Szász János: Felhőjáték Franekerben. (Egy utazás eszmerajza) Kriterion, 1980. 187 old.

A könyv lapjain az idő két síkján utazhat az olvasó: századunk hetvenes éveinek és a XVII. század derekán követheti nyomon a szerzőt a mai Hollandiában és Apáczai Csere Jánost a hajdani Németalföldön.

Századok szelleme. (Tanulmányok a magyar irodalom és Debrecen kapcsolatáról.) Vál. és szerk.: *Bényei József, Fulöp László, Juhász Béla.* Kiadja a Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. Művelődésügyi osztálya. Debrecen, 1980. 349 old.

Szécsényi Honismereti Híradó. Kiadja a HNF Nagyközségi Bizottsága, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Baráti Köre szécsényi helyi csoportja, és a Nagyközségi Művelődési Központ Honismereti Munkabizottsága. 1980. 1. sz. 106 old.

A tartalomról: *Dimitrij Fjodorovics Loza:* A szovjet csapatok felszabadító harcai Nógrád megyében, *Varga Jánosné Sümegi Júlia:* Második világháborús emlékeim felnőtt szemmel, *Domszky György:* Gazdaképző iskola Szécsény 1946. *Balogh Ferenc:* A megyei kórustalálkozók rövid története, *Ember Csaba:* VI. Megyei dalostalálkozó Szécsény, 1980. *Balogh Ferenc:* A művelődési központ életéből, *Praznovszky Mihály:* A múzeum életéből, *Antal Károly:* 65 éve halt meg Pintér Sándor, *Gonda György:* Szécsény környéki tervezett és megépített vasút.

Szilágyi Ferenc: Csokonai művei nyomában, Akadémia, 1981. 630 old.

Ez a kötet abba az izgalmas nyomozómunkába avatja be az olvasót, amelynek eredményeként lelepleződik egy-egy ál-Csokonai-mű, vagy fény derül a költő eddig ismeretlen munkájára. A szerző értelmezi és magyarázza a csaknem kétszáz esztendő szövegeket, hogy mondanivalójukat jobban megértsük.

Szolnoky Lajos: A fonás-szövés eszközei. (Szerk.: *Gecsei Lajos*) Kiadja a Békéscsaba Rózsa Ferenc Gimnázium és a Szakközépiskola. 1979. 213 old.

Bibliofil kiadás, a Munkaeszközök c. sorozat első kötete.

Tata baráti körének tájékoztatója III. Tata, 1981. 178 old.

A tartalomról: *Dr. Varga Gyula:* Tata és a városkörnyék az 1980-as évek elején. *Dr. Zádor Anna:* Fellner Jakab 1722–1780, *Entz Géza:* Rómer Flóris emlékezete, *Dr. Volly István:* (Paulini Béláról), *Dr. Tóth István:* Tata és a városkörnyék egészségügye, *Ströbel Árpád:* Tata-Tóváros nyom-

dáiról. **dr. Körömendy Géza:** A tatai lóversenyek története, *Kiss Miklós:* Külföldi fajok telepítése Komárom megyében, *Szentessy László:* Neszmély község története.

Terestyéni Judit: Fiatal házások életkörülményei. Ifjúsági Lapkiadó Vállalat, 1980. 61 old.

Tiszából a Dunába folyik a víz . . . Összeállította: *Bodor Anikó.* Zentai Füzetek 8. 1978. 298 old.

A kötet a zentai Ifjúsági Szövetség népdalvétkedőinek anyagát közli, szám szerint 152 darabot, ezenkívül variánsokat is. „Kiadványunk célja elsősorban a tiszta hagyomány közlése, olyan dallamoké, amelyek a magyar népzene hagyományainak szellemében fogantak.”

Tóth Mihály: Bag mai család- és ragadványnevei. Magyar Személynévi Adattárak 37. Szerk.: *Hajdú Mihály.* Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, Bp. 1981. 29 old.

Törökkopány és a Koppány-völgy. Kiadja a Községi Tanács V. B. Törökkopány. 1980. 44 old.

Tréfálkozó bányászok. (Bányász-színhagyományok) Gyűjtötte: *Kiss József.* Kiadja Komló város Tanács V. B., Komló város Művelődési Központ Igazgatósága, a HNF Komló Városi Bizottsága, 1981. 87 old.

A kötetben 51 bányásztörténet szerepel a jellegzetes bányászélet néhány tréfásabb vonásáról. A kiadványt a bányászkifejezések magyarázata és értelmezése egészíti ki.

A túri Alma Mater. Budapest, 1980. 411 old.

Emlékkönyv a mezőtúri Dózsa György Gimnázium és Szakközépiskola fennállásának 450. évfordulójára.

Ujpest, 1945–1980. Kiadja az MSZMP IV. kerületi Bizottsága Bp. 1980. 26 old.

Uzsoki András: Balatonfüred, Tihany. Kiadja a Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatal, 1980. 107 old.

Vadász Ferenc: A középfokú könyvtárosképzés története és dokumentumai: 1945–1976. Kiadja a Népművelési és Propaganda Iroda, Bp. 1980. 128 old.

Vallomások Zalka Mátéről. Kossuth, 1981. 288 old. és 16 old. képmelléklet.

A kötetet *Natalja Zalka*, Zalka Máté leánya állította össze. Fordította *Simándi Júlia.*

Varga Sándor: A Magyar Könyvkereskedők Egyesületének alapítása. Kiadja a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete. 1980. 188 old.

Vaskó László–Mózesné Székely Katalin: Kövesd a példát . . . Hajdú-Bihar megyei ifjúsági mozgalmának története, 1945–1970. Kiadja a KISZ Hajdú megyei Bizottsága, Debrecen, 1980. 30 old.

Visszaemlékezések a Szalmás-kórus megalakításáról és történetéből. Szerk.: a Szalmás-kórus Emlékbizottsága *Tiszay Andor* vezetésével. Kiadja a Kórusok Országos Tanácsa Bp. 1980. 32 old.

Vitányi Borbála: Személynévadás Tömörkény István műveiben. Magyar Névtani Dolgozatok 11. Szerk.: *Hajdú Mihály.* Kiadja az ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkuató Munkaközössége, Bp. 1981. 48 old.

Weiner Piroska: Faragott mézeskalácsformák. Corvina 1981. 100 old.

A XVII–XIX. század magyarországi formafaragó művészetének technikai, tematikai, stílusbeli sajátosságait, a formák néhány hagyományos típusát elemezve ismerteti a hajdani nagy mézeskalácsos céhek, híres mézeskalácskészítő mesterek, családok tevékenységét. (2. bővített kiadás).

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

Honismeret 1981. 5. szám

Atleta patria. Tanulmányok Szent László történetéhez. Szerk.: *Mezey László*. A Szt. István Társulat kiadványa, Bp. 1980. 246. old.

Vargyas Lajos: Honfoglalás előtti hagyományok Szent László legendájában, *Mezey László*: Szent László legkorábbi irodalmi ábrázolásának alakulása, *Fodor Adrienne*: László legendák a XV–XVI. századi magyarországi breviáriumban, *Madas Edit*: Az Erdy-kódex László-napi beszédének forráselemzése, *Kumorovitz L. Bernát*: Szent László vásár-törvénye és Kálmán király pecsétes cartulája, *Gerics József*: Judicium Dei a magyar állam XI. századi külkapcsolataiban, *Török József*: Szent László liturgikus tisztelete, *Lukács Zsuzsa*: A Szent László legenda a középkori magyar falképfestészetben, *Marosi Ernő*: Magyarországi művészet Szent László korában, *Kolba Judit, H.*: Szent László alakja a középkori ötvösművészetben, *Wehli Tünde*: II. Komnénosz János és Piroška–Eiréné ábrázolása a konstantinápolyi Hagia Sophia székesegyház mozaikképén.

Balassagyarmati Híradó. 1980. Kiadja a Madách Imre Városi Járásí Könyvtár. 1981. 72 old.

A Balassi Bálint Gimnázium 80 éves ünnepére megjelent különszám.

Baranya megye története az őskortól a honfoglalásig. Szerk.: *Bándi Gábor*. Kiadja a Baranya megyei Levéltár, Pécs, 1979. (1981). 423 old.

Barta János: Hét koporsó. A magyar jakobinusok mozgalma. Móra, 1981. 245 old.

Barta János ifj.: A felvilágosult abszolútizmus agrárpolitikája a Habsburg- és Hohenzollern-monarchiában. Akadémiai, 1981. 300 old.

A Habsburg- és a Hohenzollern-monarchia három uralkodójának: Mária Teréziának, II. Józsefnek és II. Frigyesnek mezőgazdasági politikája áll a mű középpontjában. A szerző gazdag szakirodalmon kívül öt ország levéltári anyagát felhasználva foglalkozik parasztpolitikájuk főbb törekvéseivel.

Bánkúti Imre: A szatmári béke. (Sorsdöntő történelmi napok) Akadémiai, 1981. 190 old.

Bárdos Kornél: Győr zenéje a XVII–XVIII. században. Akadémiai, 1980. 267 old.

Bellér Béla: A magyarországi németek rövid története. (Gyorsuló idő). Magvető, 1981. 212 old.

Benczédi László: Rendiség, abszolútizmus és centralizáció a XVII. század végi Magyarországon (Értekezések a történeti tudományok köréből). Akadémiai, 1980. 180 old.

Bónis György: Révai Péter. Akadémiai. 1981. 120 old.

A szerző kiterjedt levéltári kutatások alapján dolgozza fel Révai Péter koronaőr életét és történetírói tevékenységét.

Budapest gyógyfürdői és fürdői. Szerk.: *Vitéz András*. Panoráma, 1980. 207 old.

A céhes élet Erdélyben. Válogatta, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Kovács Géza* és *Binder Pál*. TÉKA. Kriterion, Bukarest, 1981. 317 old.

A céhek megjelenésének feltételei, Az erdélyi céhek fejlődése, Az erdélyi céhes mesterségek, A céhek belső szervezete, Az inasságtól a mesterré válásig, A céhek felbomlása.

Csanda Sándor: Fábry Zoltán. Tanulmánygyűjtemény. Madách (Bratislava)-Szépirodalmi 1981. 177 old.

Dávid László: A középkori Udvarhelyszék művészeti emlékei. Kriterion, Bukarest, 1981. 396 old.

A szerző vázolja a tájegység középkori művészetének általános összefüggéseit, beszámol az anyaggyűjtés módjáról, majd a könyv túlnyomó részében településenként leírja, képekkel és rajzokkal is illusztrálja a még meglévő, vagy az irodalomban föllelhető műemlékek legfontosabb jellemzőit.

Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei. 1548. Fordította: *Balogh István*. Szerk.: *Szendrey István*. A Hajdú-Bihar megyei Levéltár és a Kosuth Lajos Tudománygyűjtemény Középkori Magyar Történelmi Tanszékének közös kiadványa. 1980. 202 old.

A Dél-Dunántúl tájvédelmi körzeteinek látogatása. Szerk.: Szalay-Marzsó Lászlóné. Kiadja az OKTH. Bp., 1980. 36 old.

Domokos Ottó: A magyarországi képfestés, Corvina, 1980. 122 old. 85 + 37 kép.

A képfestés magyarországi előzményei, A festőcéhek, A képfestés meghonosodása és elterjedése, A Kapitalista üzemek kialakulása, A technológia, A formakészítés, A mintakincs, A képfestő használat, A képfestő továbbélése és megújulása.

Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Corvina 1981. 261 old.

A dömsödi Petőfi Emlékház. Múzeumi vezető. Szerk.: Ikvai Nándor. A bevezetőt írta Kerényi Ferenc. Kiadja a Pest megyei Múzeumok Igazgatósága, Szentendre. 1980. 32 old.

Egyed Ákos: Falu, város, civilizáció. Kriterion, Bukarest, 1981. 360 old.

Tanulmányok a jobbágyfelszabadítás és a kapitalizmus történetéből Erdélyben, 1848–1914.

Emlékezés Ortutay Gyulára. Akadémia, 1980. 57 old.

Az Ortutay Gyula halálának első évfordulója alkalmából rendezett emlékülés anyaga. *Katona Imre*: A népi líra kutatása Ortutay Gyulánál, *Kriza Ildikó*: Az európai népballada kutatója, *Kovács Ágnes*: A népmesekutató Ortutay Gyula, *Voigt Vilmos*: A színhagyományozódás törvényszerűségei Ortutay Gyula műveiben, *Balassa Iván*: Ortutay Gyula tudomány- és múzeumszervező tevékenysége, *Dömötör Tekla*: Ortutay Gyula nemzetközi tevékenysége.

Eötvös Loránd tudományos és művelődéspolitikai írásaiból. Válogatta, a bevezető tanulmányt írta és a jegyzeteket összeállította *Bodó Barna*. TÉKA. Kriterion, Bukarest, 1980. 287 old.

Fenyvesiné Góhér Anna: A szolnoki Járműjavító könyvtárának története. A Szakszervezetek megyei Tanácsa Szolnok Központi Könyvtárának kiadványa, Szolnok, 1979. 46 old.

Frater Zsuzsa, J.: Az 1855. évi kolerajárvány Magyarországon (Történeti statisztikai füzetek). KSH kiad. 1980. 156 old.

A Hajdú-Bihar megyei Levéltár évkönyve VII. Szerk.: *Gazdag István*. Debrecen, 1980. 235 old. *Nyakas Miklós*: Hajdú vármegye megszervezése 1867/77-ben, *Mervó Zoltánné*: A Hajdúkerület, majd Hajdú vármegye népiszolgálatának fejlődése Kiss József tanfelügyelő működése idején 1872–1891, *Kahler Frigyes*: Adalékok a Tiszán-

túl 1919–1920-as román megszállásának történetéhez, *Ujlaky Zoltán*: A Hajdú vármegyei nyomdák történetének néhány kérdése 1920–1944, *Geller Ferencné*: Hajdú megyei könyvtárak és olvasókörök a két világháború között, *Bíró Lajos*: Képzőművészeti szervezkedés Debrecenben 1945–49, *Béres András*: A hortobágyi gazdálkodás felszabadulás utáni kibontakozása, *Móess Alfréd–Román Éva*: Az utolsó nagy pestisjárvány (1739) Debrecenben, *Fodor Péter*: A balmazújvárosi Földművelő Munkás Egylet megalakulásának néhány körülménye, *Gazdag István*: A termelőszövetkezetek szervezése Debrecenben 1948–1956 között, *Halász Péter*: A termelőszövetkezeti fejlődés regionális történeti irodalma, *Vörös Károly*: A Hajdú-Bihar megyei Levéltárak Évkönyveinek I–V. kötet, *Müller Veronika*: Megjegyzések a Hajdú-Bihar megyei Levéltár Évkönyve I–V. kötetéhez, *Radics Kálmán*: A Hajdúkerület és Hajdú megye tisztségviselői, *Mervó Zoltánné*: Komoróczy György személyi bibliográfiája, *Bényei Miklós*: Hajdú-Bihar megye helytörténeti irodalma 1977–1978.

Hantos János: A Magyar Vöröskereszt 100 éve. Akadémiai, 1981. 267 old.

III. Béla emlékezete. (Bibliotheca Historica). Magyar Helikon 1981. 216 old.

Kristó Gyula és *Makk Ferenc* gyűjtötte össze azokat a magyarországi, bizánci és nyugati forrásokat, amelyek III. Béla személyére vonatkoznak.

Herceg János: Visszanéző. Helytörténeti emlékek. Fórum (Újvidék)-Szépirodalmi. 1981. 424 old.

Horváth István: Dömös és környéke. Vác, 1979. 44 old.

Hungarológiai Értesítő 1980. Bp., 1980. 504 old.

A nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóiratának II. évfolyama a következő részekből áll (1978): *I. Könyvismertetések*: Magyar irodalomtörténet, Magyar zenetörténet, Klasszikus magyar irodalmi alkotások hanglemezfelvételei, Magyar nyelvészet, Magyar néprajz. *II. Bibliográfiák*: A magyar irodalomtudomány bibliográfiája, A magyar nyelvre vonatkozó kutatások bibliográfiája, A magyar néprajztudomány bibliográfiája. *III. A hungarológia hírei*. *IV. A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetőségének és tagjainak névsora*.

Jókai-kódex. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátva közlétesen *P. Balázs János*. Akadémiai. 1981. 320 old.

A Jókai-kódex, amely Assisi Szent Ferenc legendáját tartalmazza, az első kézzel írott magyar könyv. Betűhű másolata hiteles képet nyújt a XIV–XV. századi magyar nyelv állapotáról.

Kapocs Nándor: Szeremle oklevelei a Zichy okmánytárban. Kiadja a Türr István Múzeum, Baja 1980. 128 old.

Karszt- és barlangkutatók I. országos tudományos diákköri találkozója, Miskolc. Kiadja a Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc, 1980. 241 old.

A tartalomról: **Veres Lajos:** A Király Lajos-barlang, **Virág Zoltán:** István-Lápai barlang, **Simon Ernő:** A teknősi Fekete barlang geológiai felépítése és genetikája, **Lénárt László:** Újabb adatok a Bükk hegység leghosszabb barlangjának kutatásáról, **Somodi László:** A barlangi fotózás, **Kubassal János** és mások: Az észak-nyugati Gerecse barlangjai.

Káich Katalin: Bács-Bodrog vármegye történelmi Társulata (1883–1918). Fórum Könyvkiadó, Újvidék, 1980. 146 old.

Kiss József: Major István. Nakladatelstvo Pravda Könyvkiadó, Bratislava, 1980. 201 old.

A könyv Major István szlovákiai magyar forradalmár tanító életrajzát, politikai pályáját mutatja be.

Kocsi Márta–Csomor Lajos: Korondi székely fazekesség. Kiadja a Néművelési Propaganda Iroda, Bp., 1980. 78 old. és 416 ábra.

Kardos László: A diósgyőri vár és környéke. Kiadja a BAZ megyei Idegenforgalmi Hivatal. Miskolc, 1980. 64 old.

Kovács Endre: Korszakkváltás. (Tények és tanúk). Magvető, 1981. 400 old.

Az emlékirat a két világháború közötti Pozsonyba kalauzolja az olvasót.

Kriza Ildikó: A legendaballada. Akadémiai, 1981. 280 old.

Epikai-lírai alkotások az irodalom és a folklór határán.

László Gyula: Östörténetünk. Egy régész gondolatai néppé válásunkról. Tankönyvkiadó. 1981. 173 old.

A magyarországi polgári államrendszerek 1848–1948. Szerk.: **Pölskei Ferenc–Ránki György.** Tankönyvkiadó, 1981. 588 old.

Átfogó képet nyújt az 1848–49-es polgári forradalomtól a proletárdiktatúra megteremtéséig a magyarországi államrendszerekről.

Mezőberény, a helyét kereső kisváros. Szerk.: **Tóth József.** A Békés megyei Tanács Tudományos Koordinációs Szakbizottsága és a Mezőberényi Nagyközségi Tanács Kiadványa, Békéscsaba, 1980. 206 old.

Mészáros István: Az iskolaügy története Magyarországon 996–1777 között. Akadémiai, 1981. 800 old.

Bemutatja a történelmi Magyarország területén nyolc évszázad alatt létrejött oktatási-nevelési intézményrendszer, az oktató tananyagot, az alkalmazott oktatási-nevelési módszereket, valamint a jelentősebb tervezeteket.

Móra László: Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ története (1883–1949). Bp., 1980. 331 old.

Murádin Jenő: Gy. Szabó Béla. Kriterion, Budapest, 1980. 159 old. és 54 fénykép.

Műemléki albizottságok X. országos értekezlete, 1979. Kiadja az Országos Műemléki Felügyelőség, Bp., 1980. 90 old.

Tilinger István: Emlékezés a Magyar Tanácsköztársaság műemlékvédelmére, **Jantner Antal:** A magyar műemlékvédelem időszerei feladatai, **Mendele Ferenc:** Megemlékezés a magyar műemlékvédelem halottairól, **Molnár Béla:** A műemlékvédelem a népfrontmozgalomban, **Gonda György:** A környezet- és természetvédelem kapcsolata a műemlékvédelemmel, **Barcza Géza:** A műemléki ismeretterjesztés és propagandatevékenység, **Éri István:** A Tájak–Korok–Múzeumok-mozgalom célkitűzései és a közművelő múzeum.

A nagybirtokos arisztokrácia ellenforradalmi szerepe 1848–49-ben. Szerk. és a bevezetőt írta **Andics Ersébet.** (Magyarország újjabbkori történetének forrásai) Akadémiai, 1981. 583 old.

Nagy László: Bocskai István a hadak élén. Zrínyi, 1981. 260 old.

Német nemzetiségi tájház, Mecseknádasd. Vezető az állandó kiállításához. Rendezte és összeállította **Lantosné Imre Mária.** Pécs, 1980. 20 old.

Pelle Ferenc: 75 év a kevermesi önkéntes tűzoltóság történetéből (1904–1979). Kiadja az Egyesület. Kevermes, 1979. 79 old.

Pénovátz Antal: Vajdasági magyar néprajzi kalauz. Fórum Könyvkiadó, Újvidék. 1979. 127 old.

A Vajdaság újratelepítésének vázlatos története, A falusi épületek, A földművelő gazdálkodás, A mesteremberek készítette felsőruha és lábbeli, Állattartás, dísznövény, Halászat, Teherhordás, szállítás, A szájhagyomány költészete, Népszokások, hiedelmek, Tánccok, táncos mulatságok.

A puszták népe – a Mezőföld története. Szerk.: **Fitz Jenő.** Székesfehérvár, 1980. 170 old.

A hasonló című kiállításához készült kiadvány a tájegység hagyományos kultúrájával foglalkozik.

zik. Tanulmányát *Demeiter Zsófia és Lukács László* készítették, a rendkívül színvonalas fotók és rajzok *Gelencsér Ferenc*, illetve *Demény Mónika és Ecsedi Mária* munkái.

Ratio Aducaionis. Fordította, jegyzetekkel és mutatókkal ellátta: *Mészáros István*. Akadémiai, 1981. 390 old.

Az 1977-i és az 1806-i kiadás magyar nyelvű fordítása.

Radnai Mikes: A dombegyházi Attila-hagyomány új megvilágításban. Kiadja a Békés megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztálya és a TIT Békés megyei Szervezete, Békéscsaba, 1981. 249 old.

Rómer Flóris–Ipolyi Arnold–Fraknói Vilmos: Egyház, műveltség, történetírás. Gondolat, 1981. 352 old.

Rómer Flóris régész, a magyar művelődéstörténet egyik úttörője, benedekrendi tanár, főként a magyar középkor anyagi kultúrájával foglalkozott. *Ipolyi Arnold* katolikus püspök, művelődéstörténeti író, a középkori magyar művészetet kutatta. *Fraknói Vilmos* történetíró, címzetes püspök elsősorban a XV–XVIII. századi magyar történelemmel foglalkozott.

Veszelné Gémes Eszter: Történetek Rúza Sándorról. Szerkesztette és az előszót írta: *Kállós Imola* RTV–Minerva, 1981. 231 old.

Sbarcea, George: Szép város Kolozsvár. Visszaemlékezések, Kriterion–Gondolat, 1981. 237 old.

Sebestyén Sándor: A Bartha Miklós Társaság 1925–1933. Kossuth, 1981. 261 old.

Somogyi Éva: Abszolutizmus és kiegyezés 1849–1867. (Magyar História). Gondolat, 1981. 190 old.

Szabolcs-Szatmár megye irodalma. Bibliográfia, repertórium, eseménynaptár. A Megyei Könyvtár helyismereti tájékoztatója, Kiadja a Móricz Zsigmond megyei Könyvtár, Nyíregyháza, 1980.

Szabó Csaba: Zene és szolgálat. Kriterion, Bukarest, 1980. 191 old.

Ebben a könyvben az olvasó leginkább a romániai magyar nemzetiség zenei gyakorlatáról olvashat.

Száva István–Vámos Magda: Így élt II. Rákóczi Ferenc, Móra, 1981. 256 old.

100 éve született Kiss Lajos. Szabolcs-Szatmár megyei Múzeumi Füzetek 6. Nyíregyháza, 1981. 48 old.

Németh Péter: Kiss Lajos, a múzeumigazgató, *Muraközi Ágnes:* Kiss Lajos, a Jósza András Múzeum képzőművészeti gyűjteményének megalapítója, *Páll István:* Kiss Lajos és a Jósza András Múzeum néprajzi gyűjteményének története, *Kiss Lajos:* A Rétköz, *Molnár József:* Kiss Lajos levele Molnár Józsefhez.

Szolnok. Ajánló bibliográfia. Összeállította *Varga Istvánné*. Kiadja a Verseygy Ferenc megyei Könyvtár, Szolnok, 1980. 48 old.

Szűts Tibor: Nayer Lajos életrajza. (Forradalmáraink) Kiadja az MSZMP Győr-Sopron megyei bizottsága, Győr, 1979. 31 old.

Thiery Árpád: Királynék városa. Szépirodalmi, 1981. 280 old.

A Magyarország felfedezése c. sorozat újabb kötete Veszprémről, az államalapítás korától híres püspöki székhelyről, a város múltjáról, jelenéről, fejlődésének gátjairól és fellendülésének okairól szól.

Új Mindenes Gyűjtemény. Összeállította: *Zalabai Zsigmond*. Madách Könyvkiadó, Bratislava, 1981. 203 old.

Püspöki Nagy Péter: Quintus Atilius és családja sírfelirata Boldogfán a II. század közepéről, *Blaskovics József:* Köprülüzade Ahmed pasa negyvezír kegyes alapítványai az érsekújvári kerületben (1664–1685), *Vadkerty Katalin:* A műtrágyázás kezdetei Szlovákia területén, *Mácza Mihály:* A politikai erőviszonyok alakulása Komáromban az első Csehszlovák Köztársaság idején, *Popély Gyula:* Bartók Béla hatása a két háború közötti kisebbségi kulturális életünkre, *Dodekné Chovan Ilona:* A koloni lyukas hímzés, *B. Kovács István:* Adalék a gömői magyarság mesekincsének ismeretéhez, *Mihály Géza:* A társadalmi átalakulás és gazdasági fellendülés hatása a népesedési folyamatok alakulására Dél-Szlovákiában, Magyar–szlovák helységnévmutató.

Ujváry Zoltán: Szállj el fecskemadár. Gömői magyar népballadák és népdalok. Helikon, 1981. 460 old.

Urbán János: Tűzsziget II. Fórum Könyvkiadó, Újvidék, 1980. 418 old.

Az adai földmunkás- és munkásmozgalom krónikája (1919–1947).

1982 JUN

55983/1763

OSZTONI SZÖVETÁRA
Folyóiratok
SZEGED

HONISMERETI BIBLIOGRÁFIA

Honismeret, 1981. 6. szám

Alföldi Tanulmányok 1980. IV. kötet. Kiadja a Békéscsaba Város Tanácsa V. B. a Békés megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztály támogatásával.

Az MTA Földrajztudományi Kutatóintézet tanulmánykötetének honismereti vonatkozású tanulmányai: *Somogyi Sándor*: Korábbi és újabb társadalmi hatások a magyar folyók életére, *Tatai Zoltán*: A termelőerők fejlődésének hatása a területek gazdasági szerkezetére, *Berényi István*: A területhasznosítás fő irányai az Alföldön, *Csatári Bálint*: A szegedi járás tanyarendszerének néhány jellegzetessége, *Becsei József*: Néhány megjegyzés a közép-békési városok határának településföldrajzi vizsgálatához, *Zoltán Zoltán*: Az alföldi mezőváros probléma, *Tóth József*: A területfejlesztés eredményei és feladatai az Alföldön, *Krajkó Gyula*: A gazdasági körzetek szállítási kapcsolatai az Alföldön, *Dövényi Zoltán*: A közép-békési településegység kialakulásának és történeti változásának fő tendenciái, *Frisnyák Sándor*: Adalékok az Ecsedi-láp történeti földrajzához.

Alma mater 300. Kézdivásárhely, 1980. 224 old.

A 300 esztendeje fennálló, kézdivásárhelyi, volt Kantai gimnázium (most 3. sz. ipari liceum) évkönyve tartalmazza a nagy múltú iskola történetét.

Babits Mihály: A magyar jellemről. Gondolkodó Magyarok. Magvető, 1981. 78 old.

Balázs Gábor: Erdély jókora jogtörténete II. kötet (1540–1849). Kiadja a Magyar Jogász Szövetség, Bp. 1979. 245 old.

Bálint Sándor: A hagyomány szolgálatában. Magvető, 1981. 248 old. Válogatott tanulmányok.

Bellér Béla: A magyarországi németek rövid története. Gyorsuló Idő. Magvető, 1981. 210 old.

Bori Imre: Sinkó Ervin. Fórum, Újvidék. 1981.

A szerző legújabb könyve monografikus formában dolgozza fel a délvidéki magyar irodalom egyik legkiemelkedőbb személyiségének életét és munkásságát.

A Belső-Dunai Megyei Könyvtár Évkönyve III. Szerk.: *Takács Miklós*. Szombathely, 1980. 172 old.

A tartalomról: *Tilcsik György*: Dokumentumok a könyvtár százéves történetéből, *Pethő Gyula*: Könyvtárunk szerepe a Honismereti mozgalomban és a helytörténeti kutatásban.

Cséfalvy Pál: Esztergom. Főszékesegyházi Kincstár. Tájak Korok Múzeumok. Kiskönyvtár. 1980. 20 old.

Csik Antal–Kozma Huba–Takács András: Kiskunmajsza története. Kiadja a Nagyközség Tanácsa, 1981. 175 old. és 31 old. kép.

A Csongrád megyei munkásmozgalom 1868–1917. Szerkesztette, a bevezetőt és a dokumentumok jegyzetét írta *Gaál Endre*. Kiadja az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága és a Csongrád megyei Tanács V.B. TIT Csongrád megyei szervezetének közreműködésével. Szeged, 1980. 469 old.

Csongrád megyei Zöldség-Gyümölcs Kereskedelmi Szövetkezeti Vállalat, Szeged 1951–1980. Kiadja a Vállalat, Szeged, 1981. 79 old.

Csűrös István: A Nyugati-Sziget-hegység élővilágáról. Tudományos és Enciklopédiai Könyvkiadó, Bukarest, 1981.

Tulajdonképpen a Vlegyása-hegység, a Bihar-hegység és a Gyálui havasok állat- és növényvilágáról, -társulásairól szól ez a könyv.

Deák Ferenc–Kossuth Lajos: Párbeszéd a kiegyezésről. Gondolkodó Magyarok. Magvető. 1981. 72 old.

Dercsényi Dezső: Vác. Székesegyház. Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtára, 1979. 20 old.

A Dunántúli-dombság. Magyarország tájféldrajza 4. Akadémiai, 1981. 704 old.

A tudományos igényű kötet foglalkozik a Dél-Dunántúli természeti környezetével, gazdaság-társadalmi fejlődésének földrajzi szempontjaival, ezen belül a történelmi vonatkozásokkal, a népességgel és a településekkel. Rendkívül bőséges irodalmat tartalmaz.

Esztergom és vidéke. 1918. okt. 6–1919. máj. 18. Repertórium. Szerk.: *Kulcsár Istvánné*. Kiadja a József A. M. Kvt. Tatabánya, 1979. 122 old.

Fehér Imre: Szélpál Árpád hazai irodalmi munkássága. Kiadja a Városi Könyvtár, Törökszentmiklós, 1981. 184 old.

A Törökszentmiklóson született és 1939 óta Franciaországban élő, szocialista újságíró életét és munkásságát mutatja be ez a kiadvány.

Fejezetek a pécsi egyetem történetéből. (Szerk.: *Csizmadia Andor*). Pécs, 1980. 367 old.

Fekete Csaba—Szabó Botond: A Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtárának kézirat-katalógusa: 1850 előtti kéziratok. Kiadja az Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, 1979. 310 old.

Ferent, Ioan: A kunok és püspökségük. Szent István Társulat, 1981. 154 old.

A csángómagyar szerzetes-történész román nyelvű munkáját, amely a tatárjárást megelőző évszázadokban keleti szomszédunknak, Kunországnak, a magyarok által szervezett római katolikus püspökségével foglalkozik, *Domokos Pál Péter* fordította magyarra.

Fogarasi László: Legértékesebb kis tavaink. Mezőgazdasági, 1981. 240 old.

Mintegy 50, fél hektárnál kisebb tavat ismertet ez a könyv, elsősorban természeti szépségük oldaláról.

A folklorizmus fogalma és jelenségei. Folklor, társadalom, művészet 9. (Szerk.: *Verebélyi Kincsó*). Kiadja a Népművelési Intézet, Kecskemét, 1981. 142 old.

Fejős Zoltán: A kultúraörzés és a folklorizmus, *Földesné Györgyi Erzsébet*: Egy család továbbélése a 20. szd. első felében, *Fügedi Márta*: Változások Mátradereske néphitében, *Hankóczy Gyula*: A bordun hangszerek használatának változásai, *Katona Imre*: Folklor hatások Sinka István népi költő lírájában, *Niedermüller Péter*: Folklorizmus és társadalomkritika, *Péterfy László*: A velemi faragóház építése, *Tarján Gábor*: Folklorizmus és ellenkultúra, *Verebélyi Kincsó*: A „pásztor”-„művészet”, *Voigt Vilmos*: Etnikus szimbólumok létrehozása a folklorban, *Zelnik József*: „Folklorizmus” az ünnep és a mindennap között, *Hoppál Mihály*: Folklor és film.

A folklor helye a mai életben. A népművészeti együttesek mint művelődési közösségek. (Szerk.: *Morvay Péter*) Kecskemét, 1981. 126 old. (soksz)

A Dunamenti Folklor Fesztivál 1979–81. évi III. pályázatára érkezett munkákból készült válogatás. *Ujváry Ferenc*: A Gyöngyösbokréta Boldogi Csoportjának története, *ifj. Lele József*: A tápai néptáncmozgalom története, *dr. Timaffy László*: A Hédervári Pávákör közművelődési tevékenysége, *Hentz Lajos*: Mezőberényi szóttesek, – valamint a pályázat három útmutatója.

Földrajzi Közlemények 1981. 2. szám 113–191. old.

A tartalomból: *Dr. Alföldi László*: A budapesti hévizek eredete, *Hunya Gábor*: Napi ingázás Magyarországon.

Fügedi Erik: Kolduló barátok, polgárok, nemesek. Magvető, 1981. 568 old.

A tanulmányok elsősorban a középkori magyar városfejlődéssel foglalkoznak.

Halasi László: Budapesti közeleti névmutató 1945–1950. Kiadta a Fővárosi Levéltár, Bp. 1980. 289 old.

A budapesti nemzeti bizottságok és népfrent-bizottságok tagjai.

Helyzetkép a budapesti agglomerációról, 1980. Készítette a KSH Területi Statisztikai Főosztálya. Bp. KSH 1981. 106 old.

Hetes község története. (Szerk.: *Horváth Imre*) Kiadja Hetes községi Közös Tanács V.B. Pécs, 1981. 218 old.

Horváth Alice: Kalocsa. Székesfehérvár, Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtára 59. 1980. 20 old.

Hunyadi József: Tiszabud története. (Honismereti kutatások Szabolcs-Szatmárban). A Jósa András Múzeum Kiadványa, Nyíregyháza, 1980. 157 old.

Jávorszky András: „A párttal, a néppel egy az utunk...” Kiadja a KISZ Somogy megyei Bizottsága, Kaposvár, 1981. 115 old.

Az ifjúsági mozgalom Somogyban, 1945–1975.

Joó Rudolf: A nemzetiségi kérdés – kisebbségi egyenjogúság napjainkban. Bp. TIT. 1981. 22 old.

Jókai Mór összes fényképe. Összeállította és az előszót írta: *E. Csorba Csilla*. Népművelési és Propaganda Iroda, Bp. 1981. 261 old.

Kapocs Nándor–Kőhegyi Mihály: Szeremle középkori oklevelei a Zichy okmánytárban. Bajai Dolgozatok 4. Baja, 1980. 128 old.

Keresztényi Nándor–Cserhádi Pál: Hernádi hét-köznepok. Kiadja a MÉM Információs Központja. Bp. 1981. 160 old.

A hernádi Március 15. Tsz múltjának és jelenének társadalmi és gazdasági vonatkozásai.

Kiss Jenő: A cipézmesterség szakszókincse a rábaközi Mihályiban. (Szerk.: *Hajdú Mihály*.) Ma-

gyar csoportnyelvi dolgozatok. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtörténeti és Nyelvjárási Tanszéke és az MTA Nyelvtudományi Intézete, Bp. 1981. 69 old.

Kiss Lajos bibliográfia. Összeállította: *Kőszegfalvi Ferenc*. Hódmezővásárhely, 1981. 61 old. (Soksz.)

Az évfordulóra készült összeállítás 187 Kiss Lajos-mű és 199 róla szóló írás bibliográfiáját közli.

Korunk Évkönyv, 1981. Kolozsvár-Napoca, 1981. 312 old.

Ez az évkönyv az elmúlt 20 év anyagából ad válogatást, kiegészítve az írásokat szerzőik mai észrevételeivel. Honismereti vonatkozásúak: *Nagy Gy.*: A nemzetiség fogalma, *Demény L.*: Nemzetiségtörténeti munkaprogram, *Imreh I.*: Múltismeret és helytörténet, *Bányai L.*: A román–magyar testvériségért, *Balázs L.*: A kétnyelvűség néhány szociológiai vonatkozása, *Jakó Zs.*: Könyvtörténet–művelődéstörténet, *Benkő S.*: A fiatal Kemény Zsigmond és a közügyek, *Balogh E.*: Platea Luporum (Farkasok utcája), *Kabay D.*: Kalotaszegi műemlékek kis adattára, *Faragó J.*: Nemzetiségi kultúránk nemzetközi aranyvalutája, a folk-lór, *Könczei Á.*: A mi táncházunk, *Kántor L.*: Történelmi tudat – „sorsproblémás” irodalom, *Demény D.*: Család és termékenység, *Herédi G.*: Emberek a Hargitán, *Beke Gy.*: Csángó nyelvi epizódok, *Egyed Á.*: A székelyföld megismerésének forrásai.

Kovács Béla: Visonta keresztnevei 1692–1945. Magyar személynévi adattárak. Szerk.: *Hajdú Mihály*. Kiadja az ELTE Magyar Nyelvtudományi Tanszecsoport Névutató Munkaközössége, Bp. 1981. 42 old.

Kováts István: Egy szegény porfiú önéletrajza. Tények és Tanúk. Magvető, 1981. 443 old.

Kováts István kőművesmester 1822-ben született Szegeden. Ifjúkora a reformkorra, a forradalomra és a szabadságharcra, férfikora pedig a bujdosás, a Bach-rendszer időszakára esik. Önéletírása ezeknek az időknek a hétköznapijait mutatja be. A szöveget gondozta és a jegyzeteket írta *Bálint Sándor*, az előző *Zombori István* munkája.

Kozák Károly: Eger. Püspöki vár. Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtára. 1980. 20 old.

Kölcsey Ferenc: Parainesis Kölcsey Kálmánhoz Gondolkodó Magyarok. Magvető. 1981. 71 old.

Közlemények Zala megye közgyűjteményeinek kutatásaiból. Kiadja a Zala megyei Lvt. 1979. 242 old.

A Zalai Gyűjtemény 12. száma. Tartalom: *Gódor Gy.*: A középzalai dombtság felszínfejle-

dése, *Lőrincz B.*: Római kori bélyeges téglák Zala megyében, *L. Szabó K. és mások:* Római kori tumulusok Póréföldén, *Valter I.*: Árpád kori kovácsműhely Csatáron, *Vándor L.*: A lenti vár, *Németh J.*: A reformáció kora Zala megyében, *Lendvai A.*: A XVII. szd-i zalai céhek, *Szabó B.*: Az 1941. évi insurrectio szervezése Zala megyében, *Szentmihályi I.*: A zalai Attila-monda hitelességéről, *Kerecsényi E.*: A nagykanizsai Gutmann család felemelkedése a burzsoáziába, *Petánovics K.*: „Mesterkedő” takácsok, *T. Mérey K.*: Zala megye Gyáripára 1944 előtt, *Lendvai B.*: Mg-i szakkörök működése a zalaegerszegi járásban 1959–1973., *Bogár I. és mások:* Zala megye irodalma, 1978.

Kuczy Károly: A Kalocsa környéki földrajzi nevek vizsgálata. Kalocsai Múzeumi Dolgozatok 3. Szerk.: *dr. Bárh János*. Kalocsa, 1980. 139 old.

A könyv szerzője az önkéntes néprajzi gyűjtőmozgalom egyik legkiválóbb személyisége. Munkájában a földrajzi neveken keresztül vizsgálja a táj népességét, a természeti felszínhez való viszonyt, a tájékozódás jelölésrendszerét, a növényzet, az állatvilág és a talajviszonyok emlékeit, a gazdasági és társadalmi valóság rögződését, valamint a történelmi múlt, a hitvilág és a hiedelmek tükröződését.

Levárdy Ferenc: Szeged. Alsóvárosi templom. Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtára 44. 1980. 20 old.

Liptai Ervinné: Löwy Sándor élete és mártírhalála. Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. 1980. 104 old.

Magyar András: BAZ megye és Miskolc szakszervezeti könyvtárainak története: 1948–1955. Kiadja az SZMT Kp. Kvt. Miskolc, 1980. 30 old.

Magyar Hírmondó. (Sajtó alá rendezte, a bevezetést és a jegyzeteket írta *Kókay György.*) Gondolat, 1981. 555 old.

Az első magyar nyelvű újság anyagából készült válogatás.

Magyar irodalmi hagyományok szlovákiai lexikona. (Főszerk.: *Csanda Sándor*) Madách, 1981. 147 old.

Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közleményei 1978–1980. Szerk.: *Takács Imre*. Bp. 1981. 475 old.

A tartalomról: *Balassa I.*: A munkaeszközök kutatásának ikonográfiai forrásai, *Csiki L.*: A Magyar Mezőgazdasági Múzeum készthelyi Georgikon Majormúzeumának története, *Csoma Zs.*: Borászati munkaeszközváltás Somlón, *Csöppös I.*: A juhállomány Magyarországon 1938–44-ben. *Fűr L.*: A kertkultúrák tanyarendszer kezdetei

(1790–1848), *P. Hartányi B.–Sz. Máthé M.*: A Berettyóújfalú–Szilhalom-i késő neolitikus lakótelep növényletei, *Horváth L.*: A mezőgazdasági termelőségvetkezetek nagyüzemmé válásának útja, *N. Kiss I.*: A magyar marhatenyésztés jelentősége Magyarország és Európa számára a 16–18. században, *Kovács Miklós*: Adatok a takarékmagtarakról, *Mártha Zs.*: A baromfi és termékei a magyar külkereskedelmi forgalomban századunk elejéig, *Pintér J.*: Hőmezővászárhely agrárviszonyai a századfordulón a korabeli statisztikák tükrében, *Takács I.*: Búzatermelésünk állami átszervezése az 1930-as években, *H. Timkó I.*: Tökmagolaj-készítés a rátiói Fenyvesalja MgTSz-ben, *Urbán L.*: A paraszti állattartás rendszerének fölbomlása az első négy termelőszövetkezeti városban, *Vajkai Zs.*: Malomtípusok és a molnár-mesterség a XIX. szd-i Magyarországon I., *Varga J.*: Magyarország állattenyésztése az 1873. évi bécsi világiállításon, *Ulecskó L.*: A jelentős agrártörténeti emlékek és dokumentumok védelme a Magyar Népköztársaságban.

Magyarország földrajzinév-tára. II. kötet. Közreadja a MÉM Országos Földügyi és Térképészeti Hivatal, 1978–1981.

A II. kötet tartalma: Borsod-Abaúj-Zemplén, Bács-Kiskun, Békés, Baranya, Fejér, Győr-Sopron, Heves, Komárom, Nógrád, Somogy, Szolnok, Tolna, Vas, Veszprém, Zala megye.

Magyar történelmi kronológia. (Szerk.: *Gunst Péter*) Tankönyvkiadó, 1981. 587 old. (4. kiad.)

Makovecz Imre. (Szerk.: *Taksás Mihály*) Kiadja a Népművelési Intézet. é.n. (1980) 84 old.

A neves építész nyilatkozatait, vázlatait és épületeiről készült fényképeket tartalmazza ez a kiadvány.

Martin György–Takács András: Mátyusföldi népi táncok. Madách, 1981. 217 old. és 16 lap kép.

Molnár Mátyás: Vaja. Vay Ádám Múzeum. Tájak Korok Múzeumok Kiskönyvtára 64. 1981. 20 old.

A munkásegység fejlődése Somogy megyében 1944–1948. Szerk.: *Suri Károly*. Kiadja az MSZMP Somogy megyei Bizottság Oktatási Igazgatósága. Kaposvár, 1980. 312 old.

A munkásosztály, a mezőgazdaság és a parasztság helyzete. Szerk.: *Tamasi Mihály, Nagy Pál*. Kiadja az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága, Szeged, 1980. 95 old.

Nagy László: Bocskai István a hadak élén. Zrínyi, 1981. 253 old.

Orosz Szilárd: Módszerek a munkásmozgalom kutatásához. (Honismereti módszertani füzetek). Kiadja a Szabocsvászatmár megyei Művelődési Központ, Nyíregyháza, 1980. 24 old.

Parkerdők Magyarországon. (Szerk.: *Mészöly Győző*) Mezőgazdasági, 1981. 360 old.

Régészeti tanulmányok Pest megyéből. Kiadja a Pest megyei Műv. Központ. Szentendre, 1980. 427 old.

Simon Tamás: 50 éves a Magyar Posta Bélyegműzeuma. Kiadja a Posta Vezérgazgatóság, Bp. 1980. 126. old.

Somlyai Magda: Történelemformáló hétköznapi Jász–Nagykun–Szolnok megyében. Kiadja a Szolnok megyei Levéltár, 1981. 212 old.

A kötet két tanulmányt tartalmaz: A népi demokratikus átalakulás kezdeti című 1944. szept.-től 1945. májusig, az A földreform végrehajtása c. pedjg 1945–1947-ben követi nyomon a megyében lezajlott eseményeket. A könyvet mellékletként közölt dokumentumok egészítik ki.

Somogyi honismereti híradó, 1981/1. Kiadja a Somogy megyei Tanács V.B. és a Palmiro Togliatti megyei Könyvtár, Kaposvár, 132 old.

A tartalomból: *Hunyady László*: Mozaikok Berzence múltjából II., *dr. Bóra Ferenc*: Petőfi és Kolmár barátsága, *dr. Lukács Dezső*: Emlékezés Roboz Zoltánra, *dr. Sáros Csaba*: Somogyra vonatkozó válogatott honismereti irodalomjegyzék, *Sási János*: A szelickisfaludi présház áttelepítése a szennai néprajzi gyűjteménybe, *Rumszauer János*: A Dél-Balaton-környék erdészeti tájrendezési feladatai, *dr. Sáros Cs.*: A Somogy megyei Honismereti Találkozóáról, *Beöthy Ferenc*: Irodalmunk helyi hagyományainak gyűjtése, *dr. Marek János*: A Kaposvári Táncsics Mihály Gimnázium honismereti diákkörének története.

Somogyi-könyvtári műhely, 81/1. Kiadja a Somogyi könyvtár, Szeged, 64 old.

A tartalomból: *Demény János*: Bartók Béla Szegeden, *Balázs Imre*: Béketelep, *Takács Máté*: Új városrész Franciahegyen, *Koczor György*: A szegedi új hídfő környéke, *Péter László*: Móra Ferenc levelei Lászlóffy Mihályhoz, *Gyuris György és Péter L.*: Bálint Sándor bibliográfia, 1973–1981.

Viharos múlt. Kiadja a Horvátországi Magyarok Szövetsége. Eszék, 1980.

Válogatott dokumentumok a baranyai háromszög 1941–1944. évi politikai történetéből.